

אדם נמים שאמר להם תקדמו ממעלות האורה ויחדלם ומח
שנר האורה לעו"כ אשר בזה היה משמח לנכנס ולצטוף ימים
באימה שפחה בשמחה:]

ואמרו ח"ל בכחוצות (דף ק"י) לעולם ידור
אדם בארץ ישראל אפי' בעיר שרובה
ישמעאלים ואל ידור בחוץ לארץ אפי' בעיר שרובה
ישראל שכל הדר בארץ ישראל דומה כמי שיש לו
אלוה וכל הדר בחוץ לארץ דומה כמי שאין לו אלוה
שנאמר לתת לכם את ארץ כנען להיות לכם לאלהים
וכי כל שאינו דר בארץ אין לו אלוה אלא לימר לך
כל הדר בחוצה לארץ כאלו עובד ע"ג. וכן בדוד
הוא אומר כי גרשני היום מהבשחש בנחלת ה' לאמר
לך עבוד אלהים אחרים וכי מי אמר לי לדוד לך
ועבוד אלהים אחרים אלא לומר לך כל הדר בחוצה
לארץ כאלו עובד ע"ג. והעצם בזה כתב הרמב"ן
בפ' אחרי (ויקרא י"ח) ותטמא הארץ ואפקוד עונה
וכוד הדבר בכתוב שאמר בהגחל עליון גוים בהפרידו
בני אדם ילב גבולות עמים וגו' כי חלק ה' שמו
וגו'. והענין כי השם הכבוד ברא הכל ושם כח
התחזקות בעליונים ונתן על כל עם ושם בארצותם
כוכב ומזל ידוע כאשר נדע באשטנניות וזהו שנאמר
אשר חלק ה' אלהיך אותם לכל העמים. כי חלק לכולם
מזלות בשמים וגבולות עליהם מלאכי עליון נתנם
להיות שרים עליהם כענין שכתוב ושר מלכות פרס
עומד לנגדי וכתיב והנה שר יון בא ונקראים עליהם
מלכים כדכתיב ואני נותרתי שם אצל מלכי פרס.
והנה השם הכבוד הוא אלהי האלהים ואדוני האדונים
לכל העולם אבל בארץ ישראל אמרעית השוב היא
נחלת ה' מיוחדת לשמו לא נתן עלי' מן המלאכים
קצין ושוער ומושל בהגחילו אותה לשמו המיוחד שמו
זרפ איהביו. וזה שאמר וסייחם לי כגולה מכל העמים
כי לי כל הארץ. וכתיב וסייחם לי לעם ואגבי אפיה
לכם לאלהים לא שחזיו אחס אל אלהים אחרים כלל
כו' וכיון שא"י לה' לבדו ע"כ נקרא אלהי הארץ
כו'. ובתוספתא דע"ז הרי הוא אומר ושבתו בשלוש
אל בית אבי וסיב ה' לי לאלהים. ואומר לתת לכם את
ארץ כנען כל זמן שאחס בארץ כנען הייתי לכם
לאלהים אין אחס בארץ כנען כביכול אין אני לכם
לאלהים ע"ש. [ולזה נחשב הדר בחוץ לארץ כעובד ע"ג.
הייט שסדר בחוץ לארץ מחלל לאקב"ס. אשר ישפיע הקב"ה שפע
ברכה לשר האומה ומחמית האומה אשר ישפיע בו שפע ברכה יקבל
היטודי אשר דר בחוץ. אם ק"אף על פי שהוא מחלל לאקב"ה
באס

הא מקמי דלפתח והא לבתר דפתח כי הא דרבה מקמי דפתח
להו לרבנן אמר מילתא דבדייתתא וכדתי רבנן לסוף יתיב באיתתא.
ויש להבין מאי מילתא דבדייתתא דקאמר רבה לרבנן. והא
אמר חז"ל ביומא (דף י"ט) רבא אמר השח שיהא חולין עובר
בעשה שנאמר כס ולא בדברים אחרים רב אחא בר יעקב אומר
עובר בלאו שנאמר כל הדברים לא יוכל איש לדבר. אם כן
ודאי היו אמוראים שהיו קדושי עליון נזהרים בזה. ומאי מילתא
דבדייתתא אי אמר רבה לרבנן. ועוד דאם חיובא הוא לדבר
הלכה מקמי דלפתח. מדוע לא מנינו לאמוראי אחרוני שפעו
כן רק רבה עשה כן לומר מילתא דבדייתתא:

והענין כמ"ס כי שמעתיא נבי לותא כיומא דאסתאגא ונכרכות
(דף נ"ז) ד' דברים מרחיבין דערו של אדם דירה
נאה כי' ועי' שנה (דף כ"ה) ובמנחות (דף ק"ג) אמר רב ביבי
אמר ריב"ל מעשה בסדרה אחת של בית רבי שמחה ושיערו
הנמים את דמה ברביעית מהיב רבי יוחנן בר גימא העיד ר'
יחזקאל ור' יוחנן בן נהירא על דם נכילות שהוא סהיר ואמר
רבי יוחנן בן נהירא מעשה שהיו נותרין ערדייתא לאריות
באוסטריא של מלך והיו עולי רגלים שוקעין עד רכובותיהן בדם
ולא אמרו להם מידי. אשהיק אמר לי' ר' זיקא מאי עמית
לא קא מהדר מר אמר לי' כיכי אהדר לי' דאמר רבי חנין והיו
הייך תלואים לך מנגד זה הלוקח תבואה משנה לשנה. וסחדה
לילה ויומם זה הלוקח תבואה מערב שבת לערב שבת ולא
תאמין בחיך זה הסומך על הפלטר והוא גברא על פלטר
סמך. אם כן חלק הלכות לריך עומק ועיון ומנוחת הלב.
ובתוספתא קאן (דף כ"ח) אמר רבא חיי ובני ומוציא לא בוסתא
היא מילתא אלא במולא תליא מילתא דהא רבה ורב חסדא
הרווייא רבנן לדיקי הוי. מר מלי ואהי פטרא. ופר מללי
ואחי פטרא. רב חסדא חיס חשעין והרמין שנין. רבה חיס
ארבעים שנין. כי רב חסדא שיהין הלולי כי רבה שיהין חכלי.
כי רב חסדא סחידא לכלבי ולא מהגבי. כי רבה נהמא
דשערי לחיטוי ולא משהבא. אם כן הישיבה של רבה היא
עניים ודמוקים. ובירושלמי ברכות (פרק ט') ומדרש שמואל (ס'
נ"ב) מעשה בתלמיד אחד של רבי שמעון בן יוחאי שיא לחין
לארץ ובא עשיר והיו ההלמידים רואים אותו ומקאלין בו והיו
מבקשים ללאת לחוץ לארץ. וידע רבי שמעון והוציאן לבקשה אחת
של פני מרון והאכלל ואמר בקעה בקעה מלאי דברי זהב.
ההוילא מושכת דינרי זהב לפניהם. אמר להם אם זהב אחס
מבקשים הרי זהב עלו לכם. אלא הו יודעין כל מי שהוא טפל
עכשו. חלקו של עו"כ הוא טפל שאין מחן שער הסורה אלא
לעו"כ הוי וצחק ליום אחרון. אם כן סיפיקה של רבס שהיו
עניים ע"כ מקמי דפתח להם בשמחה ואי אמר להם מלתא
דבדייתתא היינו מילי דאגדה דמשמחים הלב ומושכין לבו של